

Khall 08.05.2023 § 120
1582/00.01.02/2023

Valmistelija kaupunginjohtaja Hanna Helaste, p. 0400 742 751 ja
työllisyyspäällikkö Eeva Heininen, p. 040 564 2999

Uudistuksen taustaa

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Ensimmäiseksi käynnistettiin työllisyyden kuntakokeilut, joissa kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut) tarjoamisesta. Työllisyyskokeiluissa tavoitellaan vahvempaa vaikuttavuutta työllisyyden edistämässä sovittamalla yhteen valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluja. Työllisyyden kuntakokeilut alkoivat 1.3.2021 ja jatkuvat määräaikaikaisina kokeiluina 31.12.2024 saakka. Työllisyyden kuntakokeiluihin (25) osallistuvilla kunnilla (118) on jo nyt varsin hyvät lähtökohdat tarjota asiakkailleen kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin vastaavia palveluja. Kokeiluihin ohjattiin kokeilualueilla ne työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä kaikki maahanmuuttajat ja vieraskieliset, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapalveluissa kokeilualueiden TE-toimistoissa. Jämsä on mukana Jämsä-Keuruu-Saarijärvi työllisyyskokeilussa.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Hallituksen lakiesitys annettiin eduskunnalle 6.10.2022. Esityksen mukaan palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Tasavallan presidentti vahvisti 23.3.2023 lakipaketin julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä. Palveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025.

Uudistuksen tavoitteet

TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi henkilö- ja yritysasiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Oma kunta tuntee asukkaansa ja paikallisen elinkeinoelämän parhaiten, joten sekä työn hakija- että yritysasiakkaat saavat yksilöllisesti räätälöityjä ja paikallisiin tarpeisiin sopivia palveluita. Tavoitteena on, että työllistyminen tehostuu, kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla. Tulevaisuuden työllisyyspalvelut ovat myös keskeinen osa kuntien elinvoimaidentiteettiä, jolloin vaikuttavuus ja kustannustehokkuus tulee myös tarkasteltavaksi uudella tavalla

elinvoimakokonaisuuden näkökulmasta. Hyvällä palvelustrategialla voidaan uudistaa palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Tällä hetkellä Keski-Suomen työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) tuottaa TE-palveluita valtion viranomaisena Keski-Suomen maakunnissa. Keski-Suomessa TE-toimistolla on kolme toimipaikkaa (Jyväskylä, Jämsä ja Äänekoski).

Hallituksen esityksen mukaan palvelut siirretään kunnalle tai useammasta kunnasta muodostuvalle yhteistoiminta-alueelle, jonka työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Keski-Suomen kuntien työvoiman määrä on yhteensä 123 300 henkilöä. Jämsän työvoimapohja on 8381 henkilöä (vuosi 2020) ja työvoimaennuste vuodelle 2035 on 5951 henkilöä. Jämsän tulee olla mukana työllisyysalueessa yhdessä muiden kuntien kanssa, jotta työvoimapohja täyttyy.

Yhteistoiminta-alueiden muodostamisessa on lisäksi otettava huomioon maantieteellinen yhteys, työssäkäynnin toimivuus, kielellisten oikeuksien toteutuminen ja riittävät resurssit. Viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa käyttää kuntalain mukaan järjestämisvastuussa oleva taho eli yhteistoiminnassa järjestetyissä palveluissa vastuukunta tai kuntayhtymä. Esityksen mukaan tästä voidaan sopia myös toisin eli toimivaltaa voidaan yksittäisissä tehtävissä antaa yhteistoimintasopimuksen jäsenkunnalle kuntalain säännöksistä poiketen. Työllisyysalue voi sopia viranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisestä toiselle työllisyysalueelle.

Keski-Suomen työllisyysalueselvitys

Keski-Suomen kunnat tilasi helmikuussa 2023 Mikko Kesä Oy:ltä selvitystyön, joka käsitteli Keski-Suomen kuntien osalta TE2024-uudistuksen järjestämisaluetarkastelua erityisesti koko maakunnan laajuisen työllisyysalueen näkökulmasta ja erillisselvitys Jyväskylälle toimintaa mahdollisena järjestäjäkuntana. Lain mukaan järjestäjäkunta kantaa vastuun työllisyysalueen palvelujen rahoituksen keräämisestä osallistujakunnilta, palvelujen tuottamisesta koko alueen osalta ja sopimuksellisesta palvelutarjonnasta jokaisen kunnan kanssa erikseen.

Työllisyysalueiden laadinnan pohjaksi on arvioitu eri työllisyysaluemallien vaikutuksia toiminnallisista, taloudellisista ja hallinnollisista lähtökohdista. Asiakasrakenne, ikä, koulutustausta ja palvelutarpeet eroavat merkittävästi Keski-Suomen eri alueilla.

Jyväskylän kaupunki on linjannut elinkeino- ja työllisyysjaostonsa kokouksessa 2.5.2023, että Jyväskylä järjestää henkilöasiakkaiden TE-palvelut omille henkilöasiakkailleen. Lisäksi Jyväskylä on päätöksessään todennut, että se voi tuottaa sopimusperusteisesti Keski-Suomen muiden kuntien muodostamalle/muodostamille työllisyysalueelle/-alueille erityisiä henkilöasiakkaiden palveluja, kuten esimerkiksi vieraskielisten palvelut TE-palvelujen osalta, tuottaa tai hankkia työnantaja- ja yritysasiakkaiden palveluja sekä tuottaa tai hankkia palveluhankintoihin liittyviä

asiantuntijapalveluita yhdessä muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa.

Jyväskylän järjestäessä palvelut vain jyvaskyläläisille henkilöasiakkaille mahdollistuu maakuntaan kaksi muuta työllisyysaluetta, joiden työvoimapohjan vaatimus ylittää 20 000 henkilöä/työllisyysalue. Pohjoinen Keski-Suomi on valmistellut työllisyysalueen perustamista 13 alueen kunnan kesken, jossa Äänekoski on ilmaissut kiinnostuksensa vastuukunnaksi.

Jämsä on mukana Eteläisen Keski-Suomen työllisyysaluevalmistelussa ja ilmaissut kiinnostuksensa vastuukunnaksi. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen kuuluisi Jämsän lisäksi Keuruu, Multia, Petäjävesi, Luhanka, Joutsa, Muurame ja Toivakka. Eteläisen työllisyysalueen järjestämissuunnitelmaa valmistellaan yhteistyössä Mikko Kesa Oy:n kanssa. Vastuukunnan rooliin sisältyy laaja taloudellinen vastuu ja yhdenvertaisuusvelvoite palvelutuotannossa koko laajemman työllisyysalueen osalta.

Työllisyysalueet voivat sopimusperusteisesti siirtää järjestämis- ja tuottamisvastuuta tarkoituksenmukaiseksi katsomallaan tavalla. Näitä palveluita voivat olla esimerkiksi hankinnat, vieraskielisten palvelut, osa yrityspalveluista, hallinnolliset tehtävät. Valmistelun edetessä selvitetään ne palvelut, jotka kannattaa toteuttaa yhdessä maakunnan laajuisesti tai vain tiettyihin kuntiin kohdistuen.

Työllisyysalueiden muodostaminen etenee seuraavasti:

- Jämsässä asiaa käsitellään yhteistyötoimikunnassa 17.5.2023
- Suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi valmiina elokuussa
- Kuntien valtuustojen päätökset työllisyysalueisiin osallistumisesta ja suunnitelmasta viimeistään syyskuussa
- 31.10.2023 kuntien tulee toimittaa ministeriöön sopimukset yhteistoiminnasta, joiden pohjalta muodostuvat 1.1.2025 toimintansa käynnistävät työllisyysalueet.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosääntö § 24 / kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Jämsän kaupunginhallitus päättää TE-palvelut 2024-uudistuksen valmistelun pohjaksi seuraavat periaatteet:

Jämsän kaupunki

- 1) järjestää henkilöasiakkaiden TE-palvelut Keski-Suomen eteläisessä työllisyysalueessa
- 2) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa erityisten henkilöasiakkaiden palvelujen järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti
- 3) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien

muodostaman työllisyysalueen kanssa työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelujen järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti
4) voi sopia Jyväskylän kaupungin ja Keski-Suomen muiden kuntien muodostaman työllisyysalueen kanssa palveluhankintoihin liittyvien asiantuntijapalveluiden järjestämisestä koko maakunnan laajuisesti

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.